

4.7. Vzdělávací oblast: Umění a kultura Vzdělávací obor: Výtvarná výchova

4.7.2. Charakteristika vyučovacího předmětu **Výtvarná výchova**

1. Obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Výtvarná výchova spadá spolu s hudební výchovou do vzdělávací oblasti Člověk a umění. Navazuje na výuku výtvarné výchovy na prvním stupni. Z průřezových témat mají na výtvarnou výchovu návaznost zejména výchova k myšlení v evropských

a globálních souvislostech, osobnostní a sociální výchova, environmentální výchova, multikulturní výchova, mediální výchova.

Výtvarná výchova umožňuje žákům hlouběji porozumět výtvarným činnostem, jejich druhům. Poznání svého tvořivého „já“ také zákonitostem přírodních jevů a procesů. Umožňuje v rámci výuky zkoušet rozličné výtvarné techniky, a tím i nalézat odpovědi na nejrůznější otázky, spjaté s touto oblastí lidské činnosti. Výtvarná výchova nabízí dobrodružství poznávání, nejen druhů výtvarných materiálů. Probouzí v žácích přirozenou zvědavost a to jak k umění samotnému, tak i k vyzkoušení všech možných variant činností. Žáci mohou zažít radost z vlastního zkoušení, objevování a poznatků, které při tom sami odvodí. Klademe důraz především na praktické činnosti, jež jsou prováděny metodou, experimentu a samotného zkoušení různých výtvarných činností

a technik. Takto získané hodnoty, vědomosti a výsledky se učí sami vyhodnotit, vyvodit patřičný závěr a ten pak propojit s podmínkami reálného života.

Úkolem výtvarné výchovy je podporovat samostatné činnosti žáků, procvičování jemné motoriky, fantazie, kreativity, sebeovládání. Otevřené myšlení žáků, má umožnit kriticky se zamyslet nad zadanými výtvarnými úkoly souvisejícími s výtvarným uměním a zaujmout k nim vlastní stanovisko, výběr techniky a samostatné zpracování zadaného úkolu. Žáci by měli zejména pochopit složitost a komplexnost vztahů člověka

a výtvarného umění, měli by si rozvíjet povědomí této problematice a v neposlední řadě by měli získat náhled na nové výtvarné technologie a techniky, užívané v historii ale

i současné praxi významných výtvarných umělců.

Cílem je umožnit žákům hlouběji porozumět zákonitostem nejen přírodních jevů a procesů, ale také vztahů rozličných materiálů a umožnit v rámci výuky bádát a tím i nalézat odpovědi na nejrůznější otázky, spjaté s touto oblastí vědy. Výtvarný výchova nabízí dobrodružství poznávání, dokáže probouzet v žácích přirozenou zvědavost a to jak k výtvarnému umění samotnému, tak i k ostatním disciplínám které je spojují. Žáci mohou zažít radost z vlastního objevování a poznatků. Klademe důraz na praktické činnosti, jež jsou prováděny metodou experimentu a samotného zkoušení rozličných technik. Takto získané informace a zkušenosti a výsledky umět vyhodnotit, vyvodit patřičný závěr a získané zkušenosti použít v podmínkách reálného života.

Volíme takové formy a metody výuky, které žákům umožňují optimální zvládnutí učiva. Jedná se o aktivizující činnosti podporující samostatnost a tvořivost, realizují se pomocí problémového vyučování, skupinové i samostatné práci. Výchovně-vzdělávacích cílů se snažíme dosahovat i s ohledem na individuální osobnosti žáků a jejich aktuální zdravotní stav.

V neposlední řadě směřujeme k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí v oblasti zapojení se do aktivit směřujících k šetrnému chování se k přírodním systémům, k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních lidí. Klademe důraz na pochopení souvislostí mezi činnostmi lidí, na správné nakládání a využívání materiálů a jejich bezpečné využívání. Při tvorbě učebních osnov předmětu výtvarná výchova vycházíme z individuálních potřeb žáků a respektování jejich postižení.

2. Časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět výtvarná výchova má u dětí vzdělávaných podle **ŠVP ZŠ** na 1. stupni v 1.,3. a 4. ročníku pevně stanovenou dotaci **1** vyučovací hodina týdně, v 2. a 5. ročníku **2** hodiny týdně, na 2. stupni v 6. a 7. ročníku pevně stanovenou časovou dotaci **2** vyučovací hodiny týdně, v 8. a v 9. ročníku pevně stanovenou časovou

dotaci **1** vyučovací hodina týdně. Výtvarná výchova u dětí vzdělávaných podle **ŠVP ZŠ - LMP** probíhá na 1. i 2. stupni v rozsahu **1** vyučovací hodiny týdně.

Obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Člověk a umění stanovených RVP pro základní vzdělávání a související očekávané výstupy průřezových témat.

3. Výchovné a vzdělávací strategie rozvíjející kompetence žáků

Kompetence k učení

Učitel:

- zadává úkoly, při kterých žáci získávají zkušenosti a praxi při práci s rozličnými materiály, získávají informace z rozličných zdrojů (např. Internet, časopisy, odborná literatura apod.)
- společně s žáky vytýčí cíl činnosti, sleduje jejich pokroky a úspěšnost při práci
- se zajímá, jak žákům vyhovuje jeho styl výuky

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zařazuje do výuky úkoly, které rozvíjí u žáků tvořivost a žáci sami směřují k cíli,
- vede žáky k zamyšlení nad názory a výkony druhých
- umožní žákům pracovat s rozličnými materiály a zdroji, aby si mohli ověřit jejich chování v praxi
- vede žáky k šetrnému a správnému užití materiálu, techniky a vybavení

Kompetence komunikativní

Učitel:

- se zajímá o názory a zkušenosti žáků, pracuje s náměty žáků, vybízí žáky ke kladení otázek

- vede žáky ke sledování současného uměleckého vývoje a následně s žáky diskutuje o jejich významu, důležitosti

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- podporuje vzájemnou komunikaci mezi žáky při řešení problému a jejich vzájemnou spolupráci
- povzbuzuje každého žáka, snahou je navodit příjemnou atmosféru v třídním prostředí

Kompetence občanské

Učitel:

- vede žáky ke kladnému vztahu k umění a životnímu prostředí
- osvětluje rozdíly mezi druhy materiálů jejich vlastností a zátěží na životní prostředí a vede žáky k jejich úspornému využívání

Kompetence pracovní

Učitel:

- zohlední individuální tempo žáků v závislosti na míře jejich zdravotního postižení a zajistí jejich vzdělávací potřeby
- zajistí studijní materiály a kompenzační pomůcky, jež jsou žákům při výuce dostupné v dostatečném množství
- vede žáky k jejich budoucí profesní orientaci (při zohlednění jejich možností)

4. Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova - OSV

Průřezové téma se zabývá jedincem a jeho individualitou. Nabízí možnost rozvoje jeho emocionálních vztahů, osobních postojů a dobrých mezilidských vztahů. Nabádá ke spolupráci, vzájemné komunikaci a případnému řešení konfliktů.

- **rozvoj schopností poznávání**
- **kreativita**
- **mezilidské vztahy**
- **komunikace**
- **kooperace a kompetice**

Výchova demokratického občana - VDO

Průřezové téma má žáka připravit k pozdějšímu řešení problémů, konfliktů a nenadálých situací, jež mohou nastat v otevřené demokratické společnosti. Smyslem je poznat a pochopit nutnost pravidel, s nimiž se denně setkáváme.

- **občan, občanská společnost a stát**
- **principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování**

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - VMEGS

Průřezové téma rozvíjí vědomí evropské sounáležitosti a zároveň vědomí vlastní národní identity. Poukazuje na nutnost dodržování morálky, uplatnění práva, prosazování humanismu.

- **Evropa a svět nás zajímá**
- **objevujeme Evropu a svět**
-

Multikulturní výchova – MK

Průřezové téma učí žáky komunikovat a žít ve skupině lidí, řešit konflikty a spory, poznat různé úhly pohledu a pochopit, že všechny kultury jsou si rovnocenné a žádná není nadřazena jiné.

- **lidské vztahy**

Environmentální výchova – EV

Průřezové téma nabádá žáky k lepšímu pochopení složitých dějů v přírodě, k nutnosti péče o životní prostředí a k zodpovědnosti za vlastní jednání i jednání jiných.

- **ekosystémy**
- **základní podmínky života**
- **lidské aktivity a problémy životního prostředí**
- **vztah člověka k prostředí**

Mediální výchova – MV

Průřezové téma má vytvořit kritický odstup od mediálních sdělení, schopnost vytvoření vlastního úsudku o událostech, zprávách, ale i selekci toho nejpodstatnějšího ve zpravodajství.

- **interpretace vztahu mediálních sdělení a reality**
- **práce v realizačním týmu**